

МАУП

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»
ЛЬВІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
щодо підготовки та проведення державної атестації**

**комплексного екзамену з дисциплін
«Філософія права», «Історія та теорія вищої юридичної освіти
(правова педагогіка)», «Антикорупційна діяльність в Україні»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»
на 2018-2019 н. р.**

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри права
Протокол № 1/18/19 від 30 серпня 2018 р.

Розробники:
д.ю.н., проф. Матвеев П.С.
к.ю.н., доц. Граб М.І.
к.ю.н., доц. Пришляк Г.Я.

Рекомендовано до друку кафедрою права Львівського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (протокол № 1/18/19 від 30.08.2018).

Розробники:

д.ю.н., проф. Матвеєв П.С.

к.ю.н., доц. Граб М.І

к.ю.н., доц. Пришляк Г.Я.

Методичні вказівки щодо підготовки та проведення державної атестації підготовки здобувачів спеціальності 081 «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти / П.С. Матвеєв, М.І. Граб, Г.Я. Пришляк. – Львів : Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2018. – 45 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
I. Підготовка до комплексного державного екзамену	4
1.1 Цілі та функції екзамену	4
1.2 Методика проведення консультацій до екзамену	4
1.3 Самостійна робота студентів до екзамену	5
II. Зміст дисциплін до комплексного державного екзамену	5
2.1 Філософія права	5
2.2 Історія та теорія вищої юридичної освіти (правова педагогіка)	11
2.3 Антикорупційна діяльність в Україні	19
III. Організація і проведення комплексного державного екзамену	25
3.1 Методичні поради студенту з підготовки відповідей на питання екзаменаційного білета	25
3.2 Про форму проведення екзамену	26
IV. Критерії оцінювання знань студентів	27

Пояснювальна записка

Освітньо-професійною програмою «Право» щодо підготовки фахівців з вищою освітою за спеціальністю 081 «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти передбачено проведення комплексного державного екзамену з дисциплін «Філософія права», «Історія та теорія вищої юридичної освіти (правова педагогіка)», «Антикорупційна діяльність в Україні».

Комплексний державний екзамен проводиться на завершальному етапі навчання з метою відповідності теоретичних знань випускників та їх практичної підготовки вимогам освітньо-професійної програми «Право» щодо підготовки магістрів із спеціальності «Право» за спеціалізацією «Антикорупційна діяльність».

I. ПІДГОТОВКА ДО КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ

1.1 Цілі та функції екзамену

Комплексний державний екзамен повинен визначати рівень засвоєння студентами матеріалів наведених вище дисциплін, вміння самостійно аналізувати складні явища та процеси, активно використовувати набуті знання у своїй професійній та суспільній діяльності.

Цілі комплексного державного екзамену зумовлюють і його функції. Головною з них є контроль та оцінювання рівня знань, отриманих студентом протягом навчання.

Реалізація цієї функції припускає перевірку теоретичних принципів, проблем і положень наведених вище дисциплін, а також вміння їх використовувати в практичній діяльності.

Комплексний державний екзамен виконує важливу виховну функцію. У конкретному вираженні вона виявляється у вмінні студента самостійно, логічно й послідовно висловлювати свої професійні переконання, здійснювати самоконтроль та критично оцінювати власні знання та навички.

1.2 Методика проведення консультацій до екзамену

Під час підготовки до екзамену велику роль відіграють консультації.

На консультації пропонуються методичні рекомендації з організації самостійної роботи в період підготовки до державного екзамену.

Важливо також на першій консультації ознайомити студентів:

- з обсягом вимог, що висуваються на екзамені;
- з характером питань екзаменаційних білетів, користуючись при цьому навчальними програмами з відповідних курсів.

На консультації викладач розповідає студентам:

- про принципи групування питань в екзаменаційних білетах;
- про місце (аудиторії), час та порядок проведення екзамену;

- про методичні вказівки щодо підготовки та проведення комплексного державного екзамену за фахом.

1.3 Самостійна робота студентів до екзамену

Самостійна робота студентів повинна організовуватись на основі програми комплексного державного екзамену. Студент повинен ґрунтовно ознайомитись із програмою, підібрати рекомендовану літературу, переглянути конспекти з дисциплін, що входять до комплексного державного екзамену.

При підготовці до комплексного державного екзамену студент повинен скористатися списком рекомендованої літератури з кожної дисципліни. Літературними джерелами можуть бути законодавчі акти, монографії, підручники, навчальні посібники, статистичні збірники, журнальні та газетні статті. При вивченні літературних джерел рекомендується вести робочі записи, які полегшують систематизацію та узагальнення матеріалів. До робочих записів відносяться нотатки, відмітки, виписки.

II. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІН ДО КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ

2.1 ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Програма навчальної дисципліни «Філософія права»

Тема 1. Предмет філософії права

Філософія права в системі соціальних і гуманітарних наук. Мораль і право. Соціологія права. Філософія права як самостійна юридична дисципліна. Філософія права за Г. Гуго. Догма права, теорія права, філософія права. Право як структура фактичної впорядкованості, як структура приписів і здійснений нормативний порядок.

Тема 2. Сутність права в контексті предмета філософії права

Право як формальна рівність. Рівність і відмінність у соціальній сфері. Правова рівність. Право як свобода. Фундаментальне значення свободи для людського буття. Свобода і провина в історії світової цивілізації. Право як справедливість. Історичність уявлень про справедливість. Внутрішня єдність справедливості і правової рівності. Ідея права, закон, правове життя.

Тема 3. Методологія філософії права

Сутність методології права та її рівні. Методологія пізнання права та методологія юридичної практики (правотворчість та правозастосування). Правовий позитивізм і природно-правове мислення. Правовий суб'єктивізм. Правовий об'єктивізм і інтерсуб'єктивізм як способи обґрунтування права.

Тема 4. Історичні типи філософії права. Загальна характеристика розвитку

Філософія права античності та середньовіччя. Геракліт. Демокріт. Софісти. Сократ. Платон. Аристотель. Епікур. Стоїцизм. Цицерон. Римські юристи. Августин. Тома Аквінський. Філософсько-правова думка доби Відродження та Реформації. Н. Макіавеллі, М. Лютер, Ж. Боден. Філософсько-правова думка Нового часу. Г. Грацій, Т. Гоббс, Дж. Локк, Ш. Монтеск'є, Ж. Ж. Руссо, І. Кант, Г. Гегель, І. Беніамін, Дж. Остін. Історична школа права і марксизм. Ф. К. Савіні, Г. Ф. Пухта, К. Маркс, Ф. Енгельс. Філософсько-правова думка доби Київської Русі. Філософсько-правова думка в Києво-Могилянській академії. Філософсько-правові ідеї у творчості діячів української культури.

Тема 5. Позитивне право та історичні типи концепцій правового позитивізму

Позитивне право як форма права. Право і влада. Проблема правового оцінювання влади. Проблема сили і влади. Легітимне право. Юридичний позитивізм. Чиста теорія права. Аналітична юриспруденція.

Тема 6. Історичні типи концепцій природного права

Природне право як метаправо. Природне право – вихідна ланка філософського осмислення права. Природне право як ідеї розуму. Право як вияв законів природи. Безпосередні природні засади позитивного права.

Тема 7. Філософія права в ХХ ст.

Г. Кельзен, Х. Харт, Р. Штаммлер, Л. Л. Фуллер, Дж. Роулс, Г. Рад-брухт, М. Гайдеттер, К. Ясперс, А. Кауфман, Ю. Габермас та ін.

Тема 8. Правова антропологія

Вплив образу людини на образ права. Дескриптивність і нормативність. Біологічні основи права. Культурна зумовленість способу життя людей. Зумовленість права потребами. Трансформація інтересів у праві. Філософський зміст і обґрунтування прав людини. Автономне право. Гуманістична природа права.

Тема 9. Правова аксіологія

Ціннісні основи права. Цінності у праві та право як цінність. Інструментальна і власна цінність права. Суспільні цільові цінності й ідеали. Предметні та моральні цінності. Особистісні, екзистенційні цінності. Свобода як цінність. Право як форма свободи. Справедливість як основна правова цінність. Право і духовність.

Тема 10. Правосвідомість як проблема філософії права

Правосвідомість як проблема філософії права. Правові почуття. Правові навички. Правова звичка. Правові знання. Функції правосвідомості

(пізнавальна, оцінювальна, регулятивна). Правосвідомість і пануюча суспільна моральна свідомість.

Тема 11. Інституційний вимір права

Поняття соціального інституту і його ролі у здійсненні права. Відносини держави і людини. Держава і право. Співвідношення влади і права. Поняття легітимності і легітимації. Процедура легітимації. Види легітимації. Поняття правової держави. Громадянське суспільство. Поділ влади. Верховенство права (правового закону). Реальність прав і свобод громадян. Поняття правового суспільства і перспективи його формування в Україні.

Перелік питань з дисципліни «Філософія права»

1. Предмет філософії права.
2. Метод філософії права.
3. Філософія права в системі юридичних наук
4. Основні способи осмислення права.
5. Світоглядно-методологічні джерела, основні форми, достоїнства і недоліки правового позитивізму.
6. Світоглядно-методологічні джерела, основні форми, достоїнства і недоліки правового об'єктивізму.
7. Основні типи концепцій природного права.
8. Світоглядно-методологічні джерела, основні форми, достоїнства і недоліки правового суб'єктивізму.
9. Позиція інтерсуб'єктивності в осмисленні права і які її світоглядно-методологічні джерела, основні форми, достоїнства і недоліки.
10. Сутність правових поглядів натурфілософів.
11. Зміст поглядів на проблеми права в Сократа.
12. Сутність вчення про справедливість і право Платона
13. Сутність обґрунтування права в Аристотеля.
14. Сутність і особливості правових концепцій Августина і Фоми Аквінського.
15. Особливості філософсько-правової думки епохи Відродження.
16. Сутність політично-правової теорії Нікколо Макіавеллі.
17. Сутність концепції суспільного договору Томаса Гоббса.
18. Світоглядні і методологічні основи вчення Канта про право.
19. Філософія права в системі філософії Гегеля.
20. Антропологічні підстави філософії права виділяв П. Юркевич.
21. Проблема співвідношення особистості, нації і держави у працях М. Драгоманова, І. Франка, М. Грушевського.
22. Основні положення синтетичної теорії права і вчення про правову державу Б. Кістяківського.
23. Сучасний стан філософсько - правової думки в Україні.
24. Категорії співвідношення природного та позитивного права.
25. Філософська і правова антропологія.

26. Філософсько-правова концепція «образу людини» і «образу права».
27. Права людини і який зміст стосовно них мають вирази «природні», «священні», «невідчужувані».
28. Справедливість у системі вищих цінностей.
29. Філософсько-правове обґрунтування справедливості і права.
30. Спільні риси притаманні українському та європейському правовим менталітетам.

Список рекомендованих джерел з дисципліни «Філософія права»

1. Бачинін В.А., Журавський В.С., Панов М.І. Філософія права: Підруч. для юрид. спец. вищ. навч. закладів. – К.: Ін Юре, 2003. – 472 с.
2. Максимов С.І. Про філософське осмислення права (до питання про предмет філософії права) // Вісник Акад. прав. наук України. – 1998. – № 2. – С. 89–98.
3. Філософія права / За ред. М.В.Костицького та Б.Ф. Чміля. – К., 2000. – 336 с.
4. Циппеліус Р. Філософія права: Пер. з нім. – К.: Тандем, 2000. – 300 с.
5. Шкода В.В. Вступ до філософії права. – Х., 1996. – 223 с.
6. Бачинін В.А., Панов М.І. Філософія права: Підруч. для юрид. спец. вищих навч. закладів освіти. – К.: Ін Юре, 2002. – 472 с.
7. Козловський А.А. Право як пізнання. Вступ до гносеології права. – Чернівці : Рута, 1999. – 295 с.
8. Кузнецов В.І. Філософія права. Історія та сучасність: Навч. посіб. – К.: ВД Стилос: ПЦ Фоліант, 2003. – 382 с.
9. Рабінович П.М. Методологія вітчизняного загальнотеоретичного праводержавознавства: сучасні тенденції // Бюл. М-ва юстиції України. – 2003. – № 1.
10. Максимов С. Природно-правове мислення // Вісник Академії правових наук України. — 2001. — № 4 (27).
11. Оборотов Ю. М. Філософія права і методологія юриспруденції // Проблеми філософії права. – К.; Чернівці: Рута, 2003. – Т. І.
12. Скирбекк Г., Гилье Н. История философии: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений: Пер. с англ. В.И.Кузнецова; Под ред. С.Б.Крымского. – М.: ВЛАДОС, 2000. – С. 284–307, 344–355, 392–417.
13. Філософія права. Хрестоматія: Учеб. посіб. / Под ред. Н.И.Панова // Сост.: Н.И. Панов, В.А. Бачинин, А.Д Святоцкий. – К.: Ін Юре, 2002. – 692 с.
14. Бачинин В.А. Філософія права и преступления: Учеб. для студ. юрид. вузов. –Х.: Фолио, 1999. – 607 с.
15. Политические деятели античности, средневековья и нового времени. Индивидуальные и социально - типические черты: Межвуз. сб. –Л.: Изд-во ЛГУ, 1983. – 120 с.

16. Дзьобань О.П., Гайдашук К.В. Філософсько-правові аспекти творчості НікколоМакиавеллі // Право і безпека. – 2006. – Т. 5. – № 4. – С. 15–19.
17. Дзьобань О.П., Разметаєва Ю.С. Проблема індивідуальної та колективної безпеки у творчості Томаса Гоббса та Іммануїла Канта (філософсько-правовий аспект) // Проблеми філософії права. – К.-Чернівці: Рута, 2005. – Т. III. – № 1–2. – С. 368–373.
18. Локк Дж. Два трактата о правлении: Кн. вторая: В 3 т. – М.: Мысль, 1998. – Т.3. – 668 с.
19. Макиавелли Н. Государ. – М.: Планета, 1990. – 79 с.
- 20 Костенко О. Б. Розуміння взаємозв'язку держави і громадянського суспільства Г.В.Ф. Гегелем (франкфуртський період творчості) // Вісник. Юрид. науки. – К.: Київ. державний ун-т ім. Т. Г. Шевченка, 1998. – Вип. 35. – С. 23–27.
21. Кравченко Ю. Ф. Ідея права у Г.Гегеля // Вісник Національного університету внутрішніх справ. – Х.: Нац. Ун-т внутр. справ, 2001. – Вип. 16. – С. 107–113.
22. Кант И. Трактаты и письма. – М.: Наука, 1980. – 709 с.
23. Соловьев Э. Ю. Кант: взаимодополнительность морали и права. – М.: Наука, 1992. – 487 с.
24. Гьофе О. Розум і право. Складові інтеркультурного правового дискурсу: Пер. з нім. Л.А. Ситниченко, М.Д. Култаєвої. – К.: Альтерпрес, 2003. – 264 с.
25. Кельзен Г. Чисте правознавство: Пер. з нім. О. Мокровольського. – К.: Юніверс, 2004. – 496 с.
26. Маритен Ж. Человек и государство: Пер. с англ. Т. Лифинцевой. – М.: Идея-Пресс, 2000. – 196 с.
27. Радбрух Г. Людина в праві // Проблеми філософії права. – К.-Чернівці, 2004. – Т.2. – С. 71-82.
28. Рикер П. Торжество языка над насилем. Герменевтический подход к философии права // Вопр. философии. – 1996. – № 4. – С. 27–36.
29. Ролс Дж. Теорія справедливості: Пер. з англ. О. Мокровольського. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 822 с.
- 30 Фуллер Лон Л. Мораль права: Пер. з англ. Н. Комарова. – К.: Сфера, 1999. – 232 с.
31. Хабермас Ю. Демократия. Разум. Нравственность. – М.: Наука, 1992. – 176 .
32. Харт Х.Л.А. Концепція права: Пер. з англ. Н. Комарова. – К.: Сфера, 1998. – 236 с.
33. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. - Мюнхен, 1983.–С. 9.
34. Максимов С.И. Украинский национальный характер и идея права // Культура у філософії ХХ століття: Матер. IV Харк. міжнар. Сковород. читань. - Х., 1997. – С. 227.
- 35 Юркевич П.Д. Мир с ближними как условие христианского общежития // Философские произведения. - М., 1990. – С. 351.

36. Юркевич П.Д. Історія філософії права. Вступ // Філософська і соціологічна думка. – 1996. – № 3–4. С. 58.
37. Соловьев В. Оправдание добра: Соч. в 2 т. -. М., 1998. –Т.1.—С.451–452.
38. Філософія Григорія Сковороди / Под ред. Л.Я.Ловкая. – К.: Наук. думка, 1992. – 311 с.
39. Бачинін І. В.А., Журавський В.С., Панов М.І. Філософія права: Підручник. – К.: ІнЮре, 2003. – 472 с.
40. Жоль К.К. Философия и социология права. – К.: Юринком Интер, 2000. – 480с.
41. Максимов С.И. Правовая реальность: опыт философского осмысления: Монография. – Х.: Право, 2002. – 328 с.
42. Речицкий В.В. Символическая реальность и право: Монография. – Л.: ВНТЛ-Классика, 2007. – 732 с.
43. Циппеліус Р. Філософія права: Пер. з нім. – К.: Тандем, 2000. – 300 с.
44. Ющик О.І. Галузі та інститути правової системи (міфи і реальність): Критичний нарис. – К.: Оріяни, 2002. – 110 с.
45. Брюггер В. Образ людини у концепції прав людини // Пробл. філософії права.– К.;Чернівці, 2003. – Т. І.
46. Гудима Д.А. Людинорозуміння у правовій науці (до характеристики сучасногопоняттєвого апарату) // Проблеми філософії права. – 2005. – Т. 3. – № 1–2.
47. Гьофе О. Розум і право. Складові інтеркультурного правового дискурсу: Пер. з нім. Л.А. Ситниченко, М.Д. Култаєвої. – К.: Альтерпрес, 2003. – 264 с.
48. Максимов С. Інститут прав людини в сучасному світі: філософсько-правові аспекти // Вісник Академії правових наук України. — 2000. — №3 (22).
49. Максимов С. Суб'єкт права у філософсько-антропологічному вимірі // Вісник Академії правових наук України. — 2000. — №4 (23).
50. Радбрух Г. Людина в праві // Проблеми філософії права. – К.-Чернівці, 2004. – Т. II.
51. Хаек Ф. А. Право, законодавство та свобода: Нове викладання широких принципів справедливості та політичної економії: В 3 т. – Т. I: Правила та порядок. – К.:Сфера. – 1999. – 196 с.
52. Хаек Ф. А. Право, законодавство та свобода: Нове викладання широких принципів справедливості та політичної економії: В 3 т. – Т. II.: Міраж соціальної справедливості. – К.: Сфера. – 1999. – 196 с.
53. Цалін С. Д. Принцип свободи волі в історії соціальної філософії та філософії права. – Х.: Основа, 1998. – 329 с.
54. Шкода В. В. Вступ до правової філософії. – Х.: Фоліо, 1997. – 223 с.
55. Грошевий Ю. Роль професійної правосвідомості судді у формуванні рішення суду: кримінально-процесуальний аспект // Вісник Академії правових наук України. – 2005. – №3 (42). – С.168-180.
56. Калиновський Ю.Ю. Взаємообумовленість ліберативної культури та громадянської правосвідомості в процесі розбудови української держави //

Проблеми розвитку суспільства: системний підхід: Матер. міжвуз. наук. конф. (м. Харків, 12-13 квіт. 2006 р.). – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2006. – С.23-27.

57. Максимов С.И. Правосознание: философско-правовое осмысление // Проблеми законності. Вип. 52. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2002. – С.148-155.

58. Мельничук О.С. І.О.Ільїн про аксіоми правосвідомості // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – 2001. – № 1. – С. 44-47.

59. Олійничук Р. Проблеми формування правової свідомості та правової культури в українському суспільстві // Юрид. журнал. – 2006. – № 2. – С. 58–60.

60. Полякова О.М. Правова культура і правосвідомість як засоби стабілізації політичного режиму // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – К.: Ін-т держави і права НАН України, 2005. – Вип.29.– С.34-39.

61. Тодыка Ю.Н. Конституционные основы формирования правовой культуры. – Х.: Райдер, 2001. – 160 с.

62. Данильян О. Г. Соціальні протиріччя у посттоталітарних системах: методологія дослідження та розв'язання. – Х., 1998. – 253 с.

63. Максимов С. І. Правове суспільство: до проблеми формування // Правова держава Україна: проблеми, перспективи розвитку. – Х., 1995. – С. 12–14.

64. Конституційно-правові засади становлення української державності / В.Я. Тацій, Ю.М. Тодика, О.Г. Данильян та ін.; За ред. акад. НАН України В.Я. Тація, акад. АПрН України Ю.М. Тодики. – Х.: Право, 2003. – 328 с.

65. Проблеми права і влади в умовах посттоталітарних трансформацій: міждисциплінарний аналіз: Монографія / М.І. Панов, О.Г. Данильян, С.І. Максимов та ін; За заг. ред. акад. АПрН України М.І. Панова, проф. О.Г. Данильяна. – Х.: Право, 2004. – 360 с.

2.2 ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ (ПРАВОВА ПЕДАГОГІКА)

Програма навчальної дисципліни «Історія та теорія вищої юридичної освіти (правова педагогіка)»

Тема 1. Основні завдання вищої юридичної освіти

Предмет педагогіки вищої школи. Основні функції та завдання педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи. Історія розвитку вищої юридичної освіти. Система юридичної освіти в Україні. Правова держава, правопорядок і педагогіка. Періоди становлення правової педагогіки як галузі педагогічної науки. Предмет, мета і завдання правової педагогіки. Структура правової педагогіки. Методологія правової педагогіки. Загальні методологічні принципи педагогічної науки: принцип об'єктивності, принцип детермінізму, принцип взаємозв'язку і взаємодії, принцип розвитку тощо. Методи і методика дослідження: методи організації дослідження. Методи збору даних, методи обробки даних, методи інтерпретації і оцінювання даних.

Тема 2. Історія вищої юридичної освіти

Передісторія вищої освіти в Україні. Вища педагогічна освіта в Україні Радянського періоду. Відродження національної педагогічної освіти в незалежній Українській державі. Вища педагогічна освіта в США. Система юридичної освіти у західноєвропейських країнах (Франція, Англія, Німеччина). Система вищої педагогічної освіти в Японії, Китаї. Методологія порівняльно-юридичної роботи. Педагогіка у практиці діяльності правоохоронних органів за кордоном. Юридична освіта за кордоном. Нові зарубіжні педагогічні технології підготовки професіоналів. Використання світового досвіду в роботі з персоналом.

Тема 3. Основні завдання, напрямки та шляхи вдосконалення розвитку юридичної освіти в Україні

Юридична освіта і її педагогічна система в освітньому закладі. Формування та вдосконалення нормативно-правової бази юридичної освіти. Юридична освіта в Україні. Основи побудови педагогічної системи в освітніх закладах. Основні психолого-педагогічні умови ефективності освітнього процесу. Професійна майстерність та техніка юриста. Соціальномотиваційні якості професійної спрямованості юриста. Професійна компетентність юриста як система професійних знань, умінь та навичок, що забезпечують успішне виконання професійних функцій.

Тема 4. Соціально-правова педагогіка. Теоретичні основи розвитку і виховання особистості у правовій педагогіці

Поняття про соціальну педагогіку. Предмет, об'єкт соціальної педагогіки. Вплив факторів соціально-педагогічної системи на процес соціального становлення особистості. Основи педагогічного підходу у праві. Правова соціалізація особистості та її педагогічні аспекти. Особливості соціально-юридичної педагогіки. Основні завдання соціально-юридичної педагогіки. Соціально-педагогічні фактори у правовій сфері. Класифікація соціально-педагогічних факторів, які впливають на правову сферу. Характеристика соціально-педагогічних факторів: фонові, правові, криміногенні соціально-педагогічні фактори. Практична значущість знань, обліку і регулювання всіх соціально-педагогічних факторів. Проблеми формування правової культури населення. Педагогічне забезпечення в системі заходів зі створення правової держави. Спеціальні педагогічні принципи правовиховної роботи. Об'єкти першочергового забезпечення правової соціалізації і формування культури населення. Діяльність середньої загальноосвітньої школи та діяльність вищої школи в забезпеченні правової соціалізації правової культури. Роль сім'ї і її життєдіяльність у правовій соціалізації особистості.

Тема 5. Педагогічні проблеми правового виховання молоді

Особливості правового виховання. Поняття та сутність важковиховуваності. Вплив спадковості на розвиток особистості. Принципи

виховання. Сутність виховання та вихованості. Самовиховання та перевиховання. Принципи перевиховання: поєднання переконання з примусом, передбачає використання методів виховного впливу на вихованця залежно від рівня його розвитку, гуманне ставлення до важковиховуваних учнів, об'єктивне ставлення до важковиховуваного учня у процесі його перевиховання, передбачає виявлення не лише негативних, а й позитивних якостей, на які спираються у процесі перевиховання, ставлення до важковиховуваного учня, як і до всіх школярів, випереджувальне формування позитивних якостей, а не боротьба з недоліками, провідна роль наставника у перевихованні.

Тема 6. Особливості правової культури

Формування всебічного та змістовного уявлення про правову культуру. Правова культура — складова духовної культури. Однією з найважливіших форм правової соціалізації є правове виховання. Ознаки правової культури як соціального явища: • правова культура суспільства; • правова культура особистості; • правова культура професійної групи. Ядро правових знань складають ідеї: • пріоритетності правового розвитку суспільства; • суспільно-корисної доцільності правової діяльності; • глибокого пізнання людиною законів і закономірностей розвитку суспільства відповідно до правових норм; • визнання правової культури складовою духовної культури людства; • необхідності творчого підходу до правової діяльності; • правова освіта та шляхи її вдосконалення.

Тема 7. Превентивна і пенітенціарна педагогіка

Превентивна педагогіка. Функції превентивної педагогіки. Основні методи і прийоми педагогічної профілактики. Виправна педагогіка. Педагогіка в сучасній системі виконання відповідальності, її задачі та функції. Принципи, засоби і способи перевиховання засуджених. Педагогічні аспекти основних напрямів профілактики рецидивної злочинності. Педагогічна техніка юриста. Техніка педагогічного спостереження. Техніка педагогічного аналізу. Техніка прийняття педагогічного рішення.

Тема 8. Педагогіка у правоохоронній діяльності

Основні види зв'язків правоохоронної діяльності із педагогікою. Види правоохоронної діяльності як різновид педагогічної. Види взаємозв'язку правоохоронної діяльності із педагогічною функцією. Види правоохоронної діяльності із соціальнопедагогічним впливом на громадян. Педагогіка в діяльності різних спеціалістів правоохоронних органів. Педагогіка в діяльності співробітників патрульно-постової служби. Педагогіка в діяльності дільничних інспекторів міліції. Педагогіка в діяльності співробітників оперативно-розшукових апаратів. Педагогіка в діяльності слідчого. Педагогіка в діяльності судді. Педагогіка в діяльності прокурора.

Тема 9. Педагогічна культура і педагогічна майстерність юриста

Характеристика особистісних якостей юриста: альтруїзм, гуманістична спрямованість, розвинута емпатія, рефлексія, чутливість, експресивність,

комунікативні, організаторські здібності, толерантність, критичність мислення, гнучкість мислення, оптимізм, віра в успіх, постійний самоаналіз як умова самовдосконалення. Сутність виховання персоналу, який займається професійною діяльністю. Особливості мети і завдань виховання персоналу правоохоронних органів. Особливості організації системи виховання в правоохоронних органах. Застосування загальних форм виховної роботи. Самовиховання. Принципи виховання: принцип змістовності і безперервності виховання; принцип гуманістичної спрямованості; принцип професійно-правової спрямованості тощо. Організаційні принципи виховання: наочності, виховної діяльності, виховання в колективі, виховання зовнішнього середовища, єдності виховання і самовиховання. Педагогічна культура викладача. Основні поняття мовленнєвої комунікації. Вимоги до мовленнєвої культури юриста.

Перелік питань з дисципліни «Історія та теорія вищої юридичної освіти (правова педагогіка)»

1. Предмет і завдання правової педагогіки.
2. Характеристика методів дослідження у правовій педагогіці.
3. Історія розвитку вищої юридичної освіти.
4. Місце правової педагогіки в системі юридичних та педагогічних наук.
5. Взаємозв'язок правової педагогіки з іншими галузями.
6. Система юридичної освіти в Україні.
7. Відродження національної педагогічної освіти в незалежній Українській державі.
8. Вища педагогічна освіта в США.
9. Система юридичної освіти у західноєвропейських країнах (Франція, Англія, Німеччина).
10. Система вищої педагогічної освіти в Японії, Китаї.
11. Соціальне виховання як складова процесу соціалізації особистості.
12. Види та засоби соціалізації особистості.
13. Соціальне середовище як фактор соціалізації особистості.
14. Методи дослідження в соціально-правовій педагогіці.
15. Об'єкт та суб'єкт соціально-правової діяльності.
16. Проблеми формування правової культури населення.
17. Педагогічне забезпечення в системі заходів зі створення правової держави.
18. Спеціальні педагогічні принципи правовиховної роботи.
19. Об'єкти першочергового забезпечення правової соціалізації і формування культури населення.
20. Педагогіка в діяльності різних спеціалістів правоохоронних органів.
21. Педагогіка в діяльності дільничних інспекторів міліції.
22. Педагогіка в діяльності співробітників оперативно-розшукових апаратів.
23. Педагогіка в діяльності слідчого.

24. Педагогіка в діяльності судді.
25. Педагогіка в діяльності прокурора.
26. Превентивна педагогіка.
27. Функції превентивної педагогіки.
28. Основні методи і прийоми педагогічної профілактики.
29. Виправна педагогіка.
30. Педагогіка в сучасній системі виконання відповідальності, її задачі та функції.

Список рекомендованих джерел з дисципліни «Історія та теорія вищої юридичної освіти (правова педагогіка)»

Нормативно правові акти

1. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. - № 38.
2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. - № 31.
3. Конституція України від 28 червня 1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - №30.
4. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. // Відомості Верховної Ради. – 2017. - № 38-39. - Ст.380.
5. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
6. Податковий кодекс України від 02.10.2010 р. [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
7. Цивільний кодекс України. – К., 2000. [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
8. Закон України “Про вищу освіту” від 01 липня 2014 р. // Відомості Верховної Ради. – 2014. - № 37-38.

Література

9. Державна національна програма “Освіта”. Україна ХХІ століття / Мін-во освіти України; Ін-т систем, дослідж. Освіти України. — К.: Райдуга, 1994.
10. Євтух М. Б., Сердюк О. П. Соціальна педагогіка. — К., 2002. — 225 с.
11. Головка Н. І. Правова педагогіка: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 247 с.
12. Про участь Спілки юристів України в реалізації Національної програми правової освіти населення. Доповідь заступника Голови Спілки Мельника П. В. на пленумі Ради Спілки 28 лютого 2003 року // Електронна версія. — 24 квітня 2004.
13. Соціальна робота / За ред. А. Й. Капської. — К.: ІЗМН, 1998. – 220 с.
14. Столяренко А. М. Юридическая педагогика: Курс лекций. — М., 2000. — 496 с.
15. Бехруз Хашматулла Правова система – центральна категорія порівняльного правознавства / Хашматулла Бехруз // Актуальні проблеми держави і права. – 2003. – № 21. – С. 27-32.

16. Білінський Д. О. До питання про основні напрямки вдосконалення вищої юридичної освіти в Україні [Електронний ресурс] / Д. О. Білінський // Тези доповідей та повідомлень учасників VI конференції [“Школа професійної майстерності”]. – Харків. : Нац. ун-т “Юридакад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2012. – С. 58–60. – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/2242>.

17. Богачов С. В. Теоретико-правові засади правової освіти в Україні : автореф. дис. ... канд.юр. наук : спец. 12.00.01 “Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень” / С. В. Богачов. – Київ, 2010. – 80 с.

18. Бочелюк, В. Й. Юридична психологія : навчальний посібник для ВНЗ / В. Й. Бочелюк. – К. : ЦУЛ, 2010. – 336 с.

19. Васильев В. Л. Юридическая психология / В. Л. Васильев. – М., 1991. – 408 с.

20. Вищі навчальні заклади на початок 2014 / 15 навчального року [Електронний ресурс] / Держ. служба статистики України; [відп. за вип. О. О. Кармазіна] // Статистичний бюлетень. – 2015. – 169 с. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.

21. Гусарев, С. Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності) : навч. посіб. / С. Д. Гусарев, О. Д. Тихомиров. – 2-ге вид., перероб. – К. : Знання, 2006. – 487 с.

22. Гусарев С. Д. Юридична діяльність: методологічні та теоретичні аспекти : [монографія] / Гусарев С. Д. – К. : Знання, 2005. – 375 с.

23. Діденко О. М. Місце юридичної науки в системі суспільних наук: зародження, становлення та розвиток / О. М. Діденко // Вісник аграрної історії: зб. наук. праць. – 2013. – № 4-5. – С. 273-283.

24. Еволюція етосу юриста в Україні (історичний та соціально-психологічний нарис) / [В. О. Лозовой, В. О. Рум'янцев, Л. В. Анучина та ін.]; за ред. В. О. Лозового та В. О. Рум'янцева. – Х. : Право, 2011. – Вип. 10. – 264 с. – (Серія “Відкрита дослідницька концепція”)

25. Ертнысбаева, Г. Н. Совершенствование подготовки слушателей учебных заведений МВД Республики Казахстан на основе применения инновационных технологий : автореф. дис. на соискание научн. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 “Дошкільна педагогіка” / Г. Н. Ертнысбаева ; Карагандинский юридический институт МВД Республики Казахстан имени Б. Бейсенова. – Караганда, 2008. – 31 с.

26. Журавський, В. С. Проблеми юридичної освіти [Текст] / В. Журавський // Юридичний вісник України. – 2003. – 25–31 січ. – С. 115.

27. Журавський, В. С. Юридична освіта в Україні: сучасний стан та напрями вдосконалення [Текст] / В. Журавський, О. Копиленко // Право України. – 2004. – №11. – С. 3–6.

28. Журавський В. Проблеми юридичної освіти [Електронний ресурс] / В. С. Журавський // Дзеркало тижня. – № 3 (428). – Режим доступу: <http://www.dt.ua/3000/3300/37411/>

29. Кельман М.С. Юридична наука: проблеми методології : монографія / М.С. Кельман ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Т. : Терно-граф, 2011. - 492 с.

30. Кириленко О.П. Основи наукових досліджень у схемах і таблицях : навч. посіб. / [О.П. Кириленко, В. В. Письменний] ; Терноп. нац. екон. ун-т. - Т. : ТНЕУ, 2013. - 227 с.

31. Кмитовский В.А. Правоведение: история, теория, методология / В. Кмитовский, Н. Никифоров ; Балтийская международная академия. - Рига : [б.и.], 2008. - 262 с.

32. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень : навч. посібник / В.В. Ковальчук, Л.М. Моїсєєв ; АПН України. Південний науковий центр. - 2.вид., перероб. і доп. - К. : Видавничий дім "Професіонал", 2004. - 206 с.

33. Комаров В. Сучасні аспекти модернізації вищої юридичної освіти (матеріали "круглого столу") / В. Комаров // Право України [Юридичний журнал]. - 2009. - № 1. - С. 9-15.

34. Корягін М.В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / М.В. Корягін, М.Ю. Чік. - К. : Алерта, 2014. - 620 с.

35. Крупчан О. Д. До питання про якість юридичної освіти // Правове регулювання економіки. - 2013. - № 13 - С. 48-52

36. Концепція реформи юридичної освіти пропонує впровадити «наскрізну» магістерку для правників [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ukrainepravo.com/news/ukraine/>

37. Котикова О. М. Теоретико-методичні основи психолого-педагогічної підготовки майбутніх юристів : автореф. дис. ... докт. пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / О. М. Котикова. - Житомир, 2012. - 38 с.

38. Ленгер Я. І. Реформування правової системи України як засіб підвищення її ефективності: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Я. І. Ленгер; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2007. - 20 с.

39. Масальський В. І. Правова і юридична освіта у сучасній Україні: про сутність термінів та правомірність їх використання / В. І. Масальський, Д. С. Скородумов // Грані: науковотеоретичний і громадсько-політичний альманах. - 2011. - № 3 (77). - С. 157-162.

40. Опришко В. Ф. Особливості підготовки юристів у непрофільних вищих навчальних закладах України: сучасний стан і шляхи подальшого розвитку / В. Ф. Опришко // Правове регулювання економіки. - 2013. - № 13. - С. 6-27.

41. Порівняльне правознавство у системі юридичних наук: проблеми методології / О.В. Кресін [та ін.] ; ред. Ю.С. Шемшученко ; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. - К. : [б.в.], 2006. - 256 с.

42. Пушкар О.І. Основи наукових досліджень : конспект лекцій / О.І. Пушкар, О.А. Єрмоленко ; Харківський нац. екон. ун-т. - Х. : ХНЕУ, 2005. - 88 с.

43. Розвиток методології сучасної юриспруденції. Третя Міжнародна наукова конференція, 12 квітня 2013 року : матеріали / Нац. ун-т "Одес. юрид. акад." ; [відп. ред. Ю.М. Оборотов]. - О. : Фенікс, 2013. - 214 с.

44. Пліско, В. І. Теоретичні і методичні засади формування готовності працівників правоохоронних органів до діяльності в умовах екстремальних ситуацій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : 13.00.04

“Теорія і методика професійної освіти” / В. І. Пліско ; Академія педагогічних наук України ; Інститут педагогіки і психології професійної освіти. – К., 2004. – 44 с.

45. Порівняльне правознавство у системі юридичних наук: проблеми методології / О.В. Кресін [та ін.] ; ред. Ю.С. Шемшученко ; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. - К. : [б.в.], 2006. - 256 с.

46. Проект Концепції вдосконалення юридичної освіти представлено суспільству / Міністерство освіти і науки України. – 15.09.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=249321194&cat_id=244277212

47. Про утворення робочої групи з розроблення Концепції розвитку юридичної освіти в Україні: наказ Міністерства освіти і науки України від 5 липня 2016 р. № 787 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/ua/aboutministry/normative/5737>

48. Пушкар О.І. Основи наукових досліджень : конспект лекцій / О.І. Пушкар, О.А. Єрмоленко ; Харківський нац. екон. ун-т. - Х. : ХНЕУ, 2005. - 88 с.

49. Розвиток методології сучасної юриспруденції. Третя Міжнародна наукова конференція, 12 квітня 2013 року : матеріали / Нац. ун-т "Одес. юрид. акад." ; [відп. ред. Ю.М. Оборотов]. - О. : Фенікс, 2013. - 214 с.

50. Русенко І. Я. Реформування національної правової системи України: філософсько-правовий підхід / І. Я. Русенко // Часопис Київського університету права. – 2014. – № 1. – С. 67-72.

51. Стецюк Л. О. Проблеми вищої юридичної освіти та шляхи їх вирішення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_Nbuv

52. Сущенко В. М. Сучасні проблеми реформування юридичної освіти і науки в Україні / В. М. Сущенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/politics/2007/69-56-33.pdf>

53. Сущенко В. М. Сучасні проблеми реформування юридичної освіти і науки в Україні // Наукові праці. наук.-метод. журнал. Політичні науки. Правознавство. – 2007, Том 69. Вип. 56 – С. 184-187.

54. Тацій В. Я. Вибрані статті, виступи, інтерв'ю [Текст] / В. Я. Тацій; упоряд. : О. В. Петришин, Ю. Г. Барабаш, В. І. Борисов; [відп. за вип. О. В. Петришин]. – Х. : Право, 2010. – 936 с.

55. Теорія держави і права. Академічний курс: підруч. / О.В. Зайчук [та ін.] ; ред. О.В. Зайчук, Н.М. Оніщенко. - 2-ге вид., переробл. і доп. - К.: Юрінком Інтер, 2008. - 688 с.

56. Теорія держави і права: підруч. / [Петришин О. В. та ін.] ; за ред. Дра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О.В. Петришина ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х.: Право, 2014. - 366 с.

57. Тормоса Ю.Г. Основи наукових досліджень : навч.-метод. Посібник для самост. вивчення дисципліни / Ю.Г. Тормоса ; Київський нац. екон. ун-т. - К. : КНЕУ, 2003. - 76 с.

58. Фальковський А.О. Аксіологічний підхід в методології сучасної юриспруденції: дис... канд. юрид. наук : 12.00.12 / А.О. Фальковський ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - О., 2011. - 216 арк.

59. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій / А.С. Філіпенко. - К. : Академвидав, 2004. - 207 с.

60. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – Вид. третє, перероб. і допов. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2013. – 230 с. – 966-7224-60-0.

61. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – Київ : Академвидав, 2006. – 351. – 966-8226-35-6.

62. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – 2-ге вид., доп. – Київ : Академвидав, 2014. – 456 с. – 978-617-572-068-4.

2.3 АНТИКОРУПЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

Програма навчальної дисципліни «Антикорупційна діяльність в Україні»

Тема 1. Корупція як соціальне явище: поняття та зміст

Етимологія терміну «корупція». Корупція: історико-правовий аспект розвитку Політичний, соціально-економічний, правовий та психологічний аспект корупції. Зміст та класифікація причин корупції. Види корупції.

Тема 2. Сучасний стан корупції

Сутність і поняття вимірювання та оцінювання рівня корупції. Індекс сприйняття корупції в світі. Карта поширення корупції в світі. Корупція у сфері державного управління. Сучасний стан корупції в правоохоронних органах. Корупція в освітній галузі.

Тема 3. Правові основи протидії корупції

Законодавство у сфері запобігання і протидії корупції. Антикорупційне законодавство за часів незалежності України. Закон України «Про запобігання корупції»: структура та проблеми ефективності. Антикорупційна стратегія.

Тема 4. Суб'єкти правовідносин у сфері запобігання і протидії корупції

Види та повноваження суб'єктів протидії корупції. Національне агентство з питань запобігання корупції. Національне антикорупційне бюро України. Спеціалізована антикорупційна прокуратура. Спеціалізований антикорупційний суд України. Національна поліція.

Тема 5. Участь громадськості в заходах щодо запобігання і протидії корупції

Громадянське суспільство і корупція. Громадський контроль як механізм протидії корупції. Участь громадськості в заходах щодо запобігання і протидії корупції за Законом України «про запобігання корупції». Громадські організації у протидії корупції.

Тема 6. Сутність та види антикорупційних заборон та обмежень

Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища. Обмеження та запобігання щодо одержання подарунків та неправомірної вигоди. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування. Обмеження спільної роботи близьких осіб.

Тема 7. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

Сутність та види конфлікту інтересів. Конфлікт інтересів як професійно-етична проблема. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Тема 8. Антикорупційна експертиза та спеціальна перевірка

Поняття та види антикорупційної експертизи. Механізм проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів. Суб'єкти здійснення антикорупційної експертизи. Спеціальна перевірка: сутність та порядок проведення. Фінансовий контроль та відповідальність за порушення його вимог.

Тема 9. Відповідальність за корупційні та пов'язані із корупцією правопорушення та усунення їх наслідків

Корупційне правопорушення: поняття, ознаки та класифікація. Види відповідальності за корупційні правопорушення.

Тема 10. Міжнародна практика щодо запобігання і протидії корупції

Дії світового співтовариства у запобіганні та протидії корупції. Міжнародна досвід щодо запобігання і протидії корупції. Врегулювання конфлікту інтересів, як передумови корупційного прояву. Міжнародний досвід запобігання конфліктам інтересів.

Перелік питань з дисципліни «Антикорупційна діяльність в Україні»

1. Поняття категорії «корупція».
2. Об'єктивні причини поширеності корупції в Україні.
3. Суб'єктивні причини поширеності корупції в Україні.
4. Основні методи та заходи запобігання корупції.
5. Теоретико-світоглядні засади необхідності формування нової державної антикорупційної політики.
6. Правові засади формування нової державної антикорупційної політики.
7. Новели державної антикорупційної політики України.
8. Законодавчі основи реалізації нової державної антикорупційної політики.
9. Проблематика формування та реалізації державної антикорупційної

політики.

10. Основні міжнародні документи у сфері протидії корупції.
11. Співпраця України у сфері запобігання та протидії корупції з міжнародними організаціями.
12. Норми Закону України «Про запобігання корупції» стосовно регламентації міжнародного співробітництва.
13. Статус та склад Національного агентства з питань запобігання корупції.
14. Організація діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції.
15. Повноваження Національного агентства з питань запобігання корупції.
16. Права Національного агентства з питань запобігання корупції.
17. Уповноважені особи Національного агентства з питань запобігання корупції.
18. Контроль за діяльністю Національного агентства з питань запобігання корупції.
19. Соціальний захист членів та працівників апарату Національного агентства з питань запобігання корупції.
20. Запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням.
21. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища.
22. Обмеження щодо одержання подарунків.
23. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними.
24. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.
25. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.
26. Обмеження спільної роботи близьких осіб.
27. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.
28. Правила етичної поведінки.
29. Захист викривачів.
30. Подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Список рекомендованих джерел з дисципліни «Антикорупційна діяльність в Україні»

1. Закон України «Про запобігання корупції» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014. – № 49. – Ст.2056.
2. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014. – № 46. – Ст.2047.

3. Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014. – № 47. – Ст.2051.
4. Про боротьбу з корупцією: Модельний закон, прийнятий на тринадцятому пленарному засіданні Міжпарламентської Асамблеї держав-учасників СНД // Постанова Х 13-4 від 3 квітня 1999 р.
5. Про підписання Угоди між Урядом України і Урядом Сполучених Штатів Америки про стратегічне завдання з виконання програми зниження рівня корупції у державному секторі: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2006 року № 593-р.
6. Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції: Закон України від 18.10.2006 року № 251-V // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 50 – Ст. 496.
7. Про ратифікацію Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України від 18 жовтня 2006 року № 253-V // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 50 – Ст.497.
8. Про ратифікацію Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України від 16 березня 2005 року № 2476-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 16 – Ст.266.
9. Алфьоров С. М. Недоліки та переваги визначення корупції в новому антикорупційному Законі: аналіз поняття / С. М. Алфьоров // Форум права. – 2011. – № 2. – С. 15–19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-2/11acmzar.pdf>
10. Беглиця В. П. Проблеми розуміння дефініції "корупція" та причини розповсюдження цього явища в Україні [Електронний ресурс] / В. П. Беглиця // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Серія : Державне управління. - 2014. - Т. 239, Вип. 237. - С. 21-26. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdu_2014_239_237_5.
11. Беглиця В. П. Проблеми розуміння дефініції «корупція» та причини розповсюдження цього явища в Україні [Електронний ресурс] / В. П. Беглиця // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Серія: Державне управління. – 2014. – Т. 239, Вип. 237. – С. 21-26. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdu_2014_239_237_5.
12. Безрутченко В. С. Причини та наслідки поширення корупції [Електронний ресурс] / В. С. Безрутченко // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). - 2010. - Вип. 23. - С. 105-114. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2010_23_12.
13. Бисага Ю.М., Белов Д.М., Берназюк І.М., Марцеляк О.В., Натуркач Р.П. Корупція як цивілізаційний феномен: причини та шляхи подо-лання [Текст]: монографія / [Бисага Ю. М. та ін.] Держ. ВНЗ Ужгород. нац. ун-т. – Ужгород: Гельветика, 2016. – 199 с.
14. Блистів Т. І. Корупція у сфері державного управління як загроза національній безпеці України (політичний аспект)[Електронний ресурс] / Т. І. Блистів, В. Т. Колесник, П. Я. Пригунов, К. В. Карпова // Наукові праці МАУП.

- 2014. - Вип. 43. - С. 11-24. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npmaup_2014_4_4

15. Бондар І. С., Горник В. Г., Кравченко С. О., Кравченко В. В. Антикорупційна політика та запобігання корупції в публічному управлінні: Навч. пос. – К.: «Видавництво Ліра-К», 2016. – 192 с.

16. Бусол О. Антикорупційна культура суспільства та індивідууму в мінімізації проявів корупційної злочинності / О. Бусол // Национальный юридический журнал: теория и практика, 2015. – С.91-95.

17. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в умовах глобалізації [Електронний ресурс] / О. Ю. Бусол // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – 2014. – Вип. 65. – С. 240-248. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2014_65_37.

18. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період: [монографія] / О. Ю. Бусол – К. : Ін Юре, 2014. – 564 с.

19. Буткевич С. А. Легалізація злочинних доходів і корупція: реальні та потенційні загрози [Електронний ресурс] / С. А. Буткевич //Правничий часопис Донецького університету. - 2013. - № 2. - С. 135-142. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pchdu_2013_2_21

20. Гвоздецький В. Д. Корупція як соціальне, психологічне і моральне явище [Електронний ресурс] / В. Д. Гвоздецький //Актуальні проблеми держави і права. - 2012. - Вип. 63. - С. 139-145. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/j-pdf/apdp_2012_63_21.pdf

21. Гвоздецький В.Д. Корупція – як соціальне, психологічне і моральне явище [Електронний ресурс] / В. Д. Гвоздецький // Юридична наука. - 2012. – № 3. – С. 161-167. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2012_3_20.

22. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і органах місцевого самоврядування: монографія / автор. кол. В.В. Василевич, Т.Є Василевська, В.Ф. Нестерович, Є.В. Расюк, А.В. Савченко, В.Л. Федоренко (кер) та ін.; за ред. проф. Ковбасюка Ю.В. і проф. Федоренка В.Л. – К.: Видавництво Ліра-К, НАДУ, 2016. – 524 с.

23. Комісарчук Ю.А. Сутність, правовий, політичний та соціально-економічний зміст корупції // Митна справа. – 2011. – №4(76). – С.14-18.

24. Кононенко К. А. Корупція в освітній галузі: загрози стратегічному розвитку українського суспільства [Електронний ресурс] / К. А. Кононенко, Т. В. Черненко // Стратегічні пріоритети. - 2014. - № 1. - С. 123-128. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/spa_2014_1_18

25. Костенко О. Щодо антикорупційного потенціалу «людського фактора», або Про «камінь, яким зневажили будівничі» / О.М. Костенко // Право України. – №12. – 2015. – С.14-21.

26. Красносілецький Д. П. Корупція як чинник народного невдоволення сучасної України [Електронний ресурс] / Д. П. Красносілецький // Гілея: науковий вісник. - 2015. - Вип. 93. - С. 364-368. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/j-pdf/gileya_2015_93_91.pdf

27. Луценко М. М. Корупція в Україні: сучасний стан і проблеми протидії [Електронний ресурс] / М. М. Луценко, Л. І. Щербина //Науковий вісник

Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. – 2015. – Вип. 15(2). – С. 142-145. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_15\(2\)__40](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_15(2)__40).

28. Маршуба М. О. Корупційна злочинність в Україні: сучасний стан та основні стратегії протидії [Електронний ресурс] / М. О. Маршуба // Питання боротьби зі злочинністю. – 2016. – Вип. 31. – С. 123-134.

29. Машлякевич Д.С. Стратегії запобігання і протидії корупції в Україні [Текст]: монографія / Д. С. Машлякевич, О. М. Литвинов. – Харків: В деле, 2016. – 259 с.

30. Міхеєва О. К. Корупція у оцінках державних службовців: рейтинг корумпованих сфер та особливості взаємодії з клієнтами[Електронний ресурс] / О. К. Міхеєва // Сучасні суспільні проблеми у вимірі соціології управління. - 2013. - Т. 14, Вип. 276. - С. 17-24. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpdduuu_2013_14_276_4

31. Мозоль С. А. Корупція у правоохоронних органах: стан, тенденції та основні напрямки запобігання [Електронний ресурс] / С. А. Мозоль, І. А. Мозоль // Право і суспільство. - 2011. - № 1. - С. 19-23. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2011_1_7

32. Момотенко Т. Д. Організована злочинність і корупція в правоохоронних органах держави: співвідношення та взаємозв'язок[Електронний ресурс] / Т. Д. Момотенко // Європейські перспективи. - 2015. - № 1. - С. 82-87. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2015_1_16

33. Настюк В.Я. Сутність і причини корупційних проявів в Україні [Електронний ресурс] / В.Я. Настюк, В.В. Белєвцева // Питання боротьби зі злочинністю. – 2014. – Вип. 27. – С. 182-191.

34. Некрасов В. А. Корупція як форма кримінального контролю тіньової економіки [Електронний ресурс] / В. А. Некрасов // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2014. - № 1. - С. 265-275. - Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2014_1_37

35. Панфілов О.Є. Щодо визначення поняття «корупція» в міжнародно-правових актах та законодавстві інших країн [Електронний ресурс] / О. Є. Панфілов // Актуальні проблеми держави і права. - 2011. - Вип. 62. - С. 263-270. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/apdp_2011_62_39.pdf.

36. Петрашко С.Я. Боротьба з корупцією: міжнародний вимір та національна практика [Текст] : монографія / Сергій Петрашко ; Ін-т законодавства Верховної Ради України. – Київ : Ін-т законодавства Верховної Ради України, 2014. – 231 с.

37. Погрібна В. Л. Політична корупція у виборчому процесі [Електронний ресурс] / В. Л. Погрібна // Вісник Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого". Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія. - 2015. - № 3. - С. 240-242. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_2015_3_34

38. Сахань О. М. Корупція в сучасній Україні як джерело деструктивності влади [Електронний ресурс] / О. М. Сахань // Вісник Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого". Серія :

Філософія, філософія права, політологія, соціологія. - 2015. - № 4. - С. 112-129. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_2015_4_14

39. Семигіна Т. Подарунок лікарю – корупція чи подяка? [Електронний ресурс] / Т. Семигіна, І. Грига, Т. Степурко // Віче. - 2011. - № 19. - С. 36-39. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2011_19_18

40. СТАН КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://stepup.press/analytics/item/748-stan-koruptsiji-v-ukrajini>

41. Сухонос В.В. Правові заходи протидії корупції в Україні в сучасних умовах: науково-теоретичні аспекти [Текст] : монографія / В. В. Сухонос. – Суми : Університетська книга, 2015. – 85 с.

42. Тимошенко І. В. Вибори та корупція: сутність, причини, заходи запобігання [Електронний ресурс] / І. В. Тимошенко // Правовий вісник Української академії банківської справи. - 2014. - № 2. - С. 7-11. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pvuabs_2014_2_4

43. Трепак В.М. Корупційні правопорушення: поняття, види та заходи протидії [Текст]: навч. посіб. / В. М. Трепак. – Київ : Атіка-Н, 2014. – 335 с.

44. Усаченко Л.М. Природа корупції в Україні: суперечності, ризики, проблеми [Текст] : навч. посіб. / Усаченко Л. М., Гурієвська В. М. – Херсон: Грін Д. С., 2014. – 143 с.

45. Хусанова К. Ю. Корупція в сфері державних закупівель: форми прояву та засоби протидії в контексті нового антикорупційного законодавства [Електронний ресурс] / К. Ю. Хусанова // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). - 2010. - Вип. 22. - С. 323-333. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2010_22_38

46. Шевченко О.В. Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупційній злочинності в Україні та її запобігання: монографія. – Київ: ВД «Дакор», 2013. – 566 с.

47. TRANSPARENCY INTERNATIONAL UKRAINE.– Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://ti-ukraine.org/>

ІІІ. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ

3.1. Методичні поради студенту з підготовки відповідей на питання екзаменаційного білета

Отримавши екзаменаційний білет, студент знайомиться із змістом питань, визначає місце кожного з них у загальній структурі фахової підготовки. Визначивши логіку відповіді на питання, потрібно скласти розгорнутий план відповіді у формі окремих тез.

Комплексний державний екзамен передбачає перевірку й оцінку сформованості у студентів знань здобутих за час навчання, а також здатності реалізувати здобуті знання та вміння у майбутній професійній діяльності.

У разі сумніву щодо розуміння сформульованих у білеті питань або умов задачі студент має право звернутися за поясненням до екзаменаційної комісії.

3.2. Про форму проведення екзамену

До початку екзамену група студентів, які складають його за розкладом у цей день, запрошується в аудиторію, де відбувається засідання ДЕК.

Голова комісії поздоровляє студентів з початком державного екзамену, знайомить їх зі складом ДЕК і коротко пояснює порядок її роботи.

Кожному зі студентів для підготовки відповідей виділяють окремий стіл. Необхідні записи студент робить на стандартних аркушах, що видаються комісією.

Кульмінаційною частиною екзамену є заслуховування комісією відповідей студента. Якщо останній відхиляється у бік від сформульованих у білеті питань, голові комісії необхідно спрямувати відповідь студента у правильному напрямі. Члени комісії, з дозволу голови ДЕК, мають право задавати уточнюючі й додаткові питання. Методично доцільно задавати питання після відповідей студента на всі питання екзаменаційного білета.

Якщо студент допускає у відповіді помилки, його треба негайно виправляти. При необхідності можна супроводжувати свої зауваження короткими поясненнями, щоб запобігти можливим повторенням аналогічних помилок у наступних відповідях студента.

Додаткові питання члени комісії задають на держіспиті за таких обставин:

- відповідь студента не достатньо повна, позбавлена логічності й визначеності;
- у відповіді допущені суттєві помилки;
- виникають сумніви в оцінці знань студента.

Уточнюючі й додаткові питання треба чітко сформулювати. Члени комісії повинні пам'ятати про необхідність підтримки на іспиті невимушеної, доброзичливої обстановки, яка сприятиме спокійній підготовці студентів до відповідей.

Разом з тим важливо органічно поєднувати на державному екзамені високу вимогливість і об'єктивність в оцінках, індивідуальний підхід до студентів у визначенні рівня їх знань.

Комплексний держаний екзамен є засобом перевірки теоретичної й практичної підготовки студента згідно з типовою програмою. Він складається з трьох питань із дисциплін «Філософія права», «Історія та теорія вищої юридичної освіти (правова педагогіка)», «Антикорупційна діяльність в Україні».

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Результати комплексного державного екзамену визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Оцінка «відмінно» – виставляється за таких умов повноти і правильності відповідей на запитання, наведення практичних прикладів до засвоєного матеріалу:

1. чітке, послідовне викладення відповіді на папері;
2. вміння пов'язати теорію і практику;
3. вміння чітку відповідь підтверджувати знаннями норм Законів.

Оцінка «добре» – виставляється за наступних умов:

1. мають місце деякі непринципові помилки несуттєвого характеру у викладі відповідей при повних знаннях програмного матеріалу;
2. не завжди правильне наведення практичних прикладів.

Оцінка «задовільно» – виставляється за наступних умов:

1. неглибокі знання основного матеріалу, наявність великої кількості неточностей у викладі матеріалу;
2. нечітке викладання матеріалу на папері, порушення логічної послідовності при викладі матеріалу;
3. утруднення при практичному наведенні прикладів.

Оцінка «незадовільно» – виставляється за наступних умов:

1. відсутність знань з більшої частини матеріалу, погане засвоєння принципів положень курсу;
2. наявність грубих, принципових помилок при застосуванні норм Закону;
3. неграмотне і неправильне викладення відповідей на папері.

Шкала оцінювання успішності студентів за результатами комплексного державного екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	Залікові оцінки		За шкалою в балах
		іспит	залік	
A	відмінно	відмінно	зараховано	90 - 100
B	дуже добре	добре		82 - 89
C	добре			75 - 81
D	задовільно (посередньо)	задовільно		68 - 74
E	задовільно (достатньо)			60 - 67
FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	незадовільно	не зараховано	35 - 59